

- 34 *Communis sententia Juristarum est licere, & sequuntur plures Theologi, neque intercedere Usuram:*
- 35 *Fundamentum Juristarum est tex. in l. Curabit præses C. de action. Empti, & Venditi, cum aliis concord.*
- 36 *Non eodem modo Doctores explicant, in quo Æquitas legis consistat.*
- 37 *Considerantur plures, & diversi modi explicandi Æquitatem, dictæ l. Curabit.*
- 38, *& sequentibus, usque ad 52., perpenduntur decem modi explicandi, cum pluribus observationibus.*
- 53 *Resolvuntur argumenta Theologorum, qui dicunt solutionem fructuum compensativorum continere Usuram, & num. 54.*
- 55 *Res, quæ perit, etiam nondum soluto pretio, Emptori perit, licet ei non fructificet, & quare.*
- 56 *Difficultas, quod Vendens habita fide de pretio, carius vendit, ita ut quandoque veniat præsentem pecuniam, ut lucretur fructus recompensativos*
- 57 *Responsio, quod si carius vendat, excedens justum pretium, tunc excessus debet computari in fructus recompensativos.*
- 58 *Vendens habita fide de pretio, licet possit vendere præsentem pecuniam, utitur Jure suo, &*

- beneficio legis.*
- 59 *Etiam data mala intentione contrahentium, potest contingere, quod contractus sit justus, licet propter malam intentionem peccent.*
- 60 *Sententia tam Theologorum, quam Juristarum est probabilis.*
- 61 *Quoties potest suscipi contractus, ut validus sit, & justus, debet suscipi.*
- 62 *Etiam pro foro conscientia.*
- 63 *Confessarius tenetur sequi opinionem probabilem penitentis.*
- 64 *Emptor, qui non solvit pretium rei, eatenus tenetur ad fructus recompensativos, quatenus ipse recipiat fructus ex re; limita tamen si non reciperet ex sua negligentia.*
- 65 *Fructus pendentes tempore contractus, censentur pars fundi, & augent pretium; ideo non veniunt nomine fructuum.*
- 66 *Casu quo fiat venditio, habita fide de pretio, & intelligatur non translatum dominium, donec fiat solutio; ita nec debetur gabella pro contractu, nisi postquam fiat solutio.*
- 67 *Quando non fit solutio propter periculum evictionis, quasi pretium retineatur pro cautione, adhuc debentur fructus recompensativi, quia non debentur propter moram, sed propter æquitatem legis supra explicatam.*

ARTICULUS XXXIX.

De Negligentia Vendentium, & Ementium.

Empio, & Venditio, quæ est unicuique contractus utrinque obligatorius de re pro pretio tradenda, habet duo sibi substantialia, sine quibus esse non potest, nempe rem, & pretium §. *Pretium instit. de Empti, & Vendit.*, & explicat *Cagnol. in l. 16. ff. de reg. Juris, l. nec Emptio, & si consensu ff. de contrahenda empti.*, in qua *l. nec emptio*, duæ solvuntur difficultates; prima quando venditur jactus retis, vel partus nasciturus, & similia futura in spe, tunc est emptio, & venditio; tamen contingere potest, quod pisces non capiantur, partus non nascatur, & tunc videtur Venditionem, & Emptionem fuisse sine

- 2 re; tamen solutio est, quod venditur, & emitur, in eo casu spes rei expectata, quæ est res pretio æstimabilis, licet minori, quam res ipsa expectata; Altera difficultas est, posse contingere, quod res non fiat existens ex culpa, & negligentia Emptoris, vel Venditoris, & hic est casus, qui ad nostrum facit institutum, puta quia non apposita sunt retia in capturam piscium, aut avium, vel masculus non conjunctus est femina, ut in Ovibus, Equis &c., & tunc partus natus non est, & solutio est ex *dicta lege*, quod contra negligentem agatur ex empto ad damna, & interesse *l. jactus retis 12 ff. de act. Empti, & Venditi.*
- 3 Differt autem multum, an ematur, & vendatur

- vendatur res futura, an verò spes, & jactus retis, nam si vendatur res futura, ut Partus Ovium, Equarum &c. Emptio, & Venditio non est, si non nascatur partus, & est contractus conditionatus, vel tacite, vel expresse, si partus nascatur, ita ut si primo anno non nasceretur, expectandus esset secundus annus, si conventum non sit de primo, nec taxatum sit tempus; quando autem Venditur, & Emitur spes, etiam si nihil capiatur sustinetur venditio, quia non res, sed spes, est materia contractus.
- 4 Similiter si vendatur res possibilis futura, quæ secundum naturam cursum expectatur, multum differt, an spes vendatur; puta si Vendo tibi decem amphoras vini ex vis nascituris in meo fundo; si enim vendo rem, expectandi sunt fructus, donec, vel hoc anno, vel sequentibus enascantur Uvæ; si autem sola spes venditur, non ultra primum annum expectandum erit, sicuti nec ultra primum jactus retis; sicuti *Paulus ex Pedio respondit in l. inter stipulantem 83. §. sacram Verf. Pro quo, & illud ff. de verb. oblig.*, & post *Bartol.*, & *Dyn. Paris Syndic. in V. salarium verf. Rex concessit. in narrativa casus.*
- 5 Dixi, quod de substantia emptionis, & venditionis sit res, & pretium; nomine autem pretii non sola pecunia, sed etiam corpus potest habere rationem pretii, dum datur corpus æstimatum, & habita ratione ad æstimationem, & valorem, servatur æqualitas rei, & pretii, ut *ex l. 1. C. de rerum permutatione*, ex communiore, & veriori sententia, colligunt Doctores allegati *per Barbosam in ead. l. 1. n. 2., & 4.*
- 6 Negligentia igitur contingere potest, tum ex parte venditoris, tum ex parte emptoris; & quidem ex parte Venditoris, si rem venditam negligat consignare, & tradere loco, & tempore, pro ut fuerat conventum, *l. Venditor ff. de Evict.*, *l. servus ff. de act. Empti, & Vend.*, ut Emptor possit uti, & frui, id est commodum, & fructus, ex re empti percipere, tamquam rei dominus, ad differentiam locati, in quo res traditur ad commodum, & fructus percipiendos, non tamquam domino, negligens autem in hoc casu, tenetur ad damna, & interesse, & posset conveniri actione Empti, & Venditi, *l. ex*

empto in principio ff. de actione empti, & vendit.

- 7 Dixi, quod Emptor colligat fructus ex re empti, tamquam dominus, non tamen necesse est ad veram emptionem, quod reverà venditor sit dominus, cum possit quis vendere rem alienam, & tunc venditor tenetur de evictione, *l. qui rem emit. C. de evict.*, cumque venditor non habeat dominium rei, neque potest illud in emptorem transferre; si verò esset verus dominus, tunc per contractum emptoris, transfertur dominium una cum naturali possessione, *l. traditio 20., l. nunquam nuda 31. ff. de acquir. rerum domin.*, ita ut si inter partes ageretur, ut Venditor non transferret dominium rei venditæ, in emptorem, nulla esset venditio *l. penult. ff. de contrahenda empti.*, sed potius contractus in aliam speciem transiret, ut locationis, emphyteusis &c., vel commodati &c.
- 8 Non levis est quaestio, an venditor negligens rem tradere, possit præcisè cogi, an verò loco rei, ad damna, & interesse; præcisè cogi posse, importat, ut ita Jure cogatur, ut rem aliam loco venditæ nequeat tradere; si verò possit rem aliam tradere, ut solvendo damna, & interesse, non dicitur necessitas præcisæ, sed causativa, & certò Jure communi attento, non necessitate præcisæ, sed tantum causativa videtur teneri; idèdque negligens rem venditam tradere, tenetur ad damna, & interesse, *l. 1. l. ex emptio §. & in primis §. idem ait, l. si jactus retis*, cum aliis concordat, *ff. de act. Empti, & vend., l. si traditio C. de act. Empti, & vend.*, ubi quod Judicis arbitrio taxatur damnum, & interesse, consideratis circumstantiis loci, & temporis, & qualitate personæ, ad latè tradita *per Mascard. de probat. Concl. 934.*, ubi *Concl. 935.*, qualiter hoc damnum, & interesse per juramentum probetur.
- 9 Cum distinctione tamen, procedunt plures allegati *per Barbosam in d. l. si traditio n. 5. C. de action. Empti, & Vendit.*, nempe si rem possit tradere, cogatur præcisè, si minus ex culpa sua, tunc causativè, & tunc compellatur ad damna, & interesse *Surd. decis. 253. num. 3., & Consil. 13. num. 25., Barzi decis. 111. num. 4., Cephal. Consil. 407. num. 39., Gibelin. de negotiat. lib. 4. c. 4. artic. à num. 7., & pluribus seqq.; Dixi*